

60 cm vastag humuszréteg volt, egészen az altalajig. Az agyagpadlót kemény, humuszos, kerámiatörmelék réteg fedte. Ez utóbbi szintje a késő római erőd területén máshol is megfigyelt planírréteg szintjével egyezett, valamint az állaguk is megegyező volt. Továbbá a szintje ugyanaz volt, mint a legkorábban feltűnt kavicsos szürke humuszos sáv, vagyis egyidős az út legkésőbbi azonosítható szintjével. A jelenségek együttese azt mutatja, hogy az utat a Kr. u. 3. sz. 60-as éveitől nem újították fel, de használták. Használatban állt akkor is, amikor a korábbi településnyomokat a késő római erőd építéséhez elplanírozták.

A régi iskola udvarán (Hrsz.: 2/3), a késő római erőd K-i falának vonalában, a K-i fal egy töredéke megvan még. Ennek vonalára merőlegesen nyitottunk egy kutatóárkot. Az erőd K-i falának árkát lehetett azonosítani és a fal néhány megmaradt töredékét. Az erőd falat teljesen kitermelték az iskola építésekor az 1890-es évek elején. Azonosítható volt továbbá a késő római planírréteg, amelybe beásták az erőd falának árkát. Az erőd fal árka alatt egymás mellé vert szenesített cölöpök nyomait találtuk meg. A cölöpökkel az építendő fal alatti laza talajt erősítették a fal építése előtt. Egy keskenyebb (40 cm vastag) római kori falalapozás került még elő, amely párhuzamos volt az erőd fal vonalával. Ehhez merőlegesen, illetve ráakottan egy 19. századi vályogfal-alapozás csatlakozott. A római kori falalapot itt tetten érhetően felhasználták az újkorban épület alapjaként.

Három további kis árkot ástunk az iskola udvarán, amelyekben az altalajig ható nyomtalan kitermelését tapasztaltuk minden római kori kőépületnek. Az iskola udvarán álló pincében azonosítható volt a falárok K-i vonala, a lépcsők pedig kőfalszerűen hatottak, a kornak megfelelő fehér színű mészhabarcscs kötőanyaggal a kövek között, ami a mai talajszint fölött már nem tekinthető meg, ezáltal feltehető, hogy Radnóti Aladárnak igaza volt, hogy a pince falazatának egy részét a késő római erőd K-i fala maradványának tekintette.

A planírrétegből mindkét helyszínen nagy mennyiségű principatus kori kerámia került elő, amely kronológiája az 1. század második felétől a 3. század közepéig terjed. Kiemelkedők a terra sigillata edénytöredékek, a raetiai edénytöredékek, valamint egy formatál töredéke, mely az aquincumi Pacatus formatálakkal mutat erőteljes hasonlóságot. Rajtuk kívül nagyobb mennyiségű szürke és sárga kerámiatöredékek, továbbá római kort megelőző forma- és díszítésvilágú házikerámia-töredékek kerültek elő.

Munkatársak: Agócs Nándor, Farkas István Gergő és Lengyel Ibolya egyetemi hallgatók (PTE), Forisek Péter egyetemi tanár (DTE), Lencsés Zsuzsanna (KÖH).

SZABÓ ÁDÁM

208. Körösújfalú határa

(Békés megye) R, B

2007. április 23-án helyszíni szemlét tartottam a település határában, a fúráspontra tervezett területén. A fú-

ráspontra tágabb környezetét bejárva két új, eddig nem ismert régészeti lelőhelyet találtam.

Sályi-dűlő: A Cigány-foki csatornától D-re, kb. 1100 m-re kanyargó, ÉK-DNy-i irányú, egykori érmeder magasan kiemelkedő É-i partján őskori, vélhetően rézkori edénytöredékeket figyeltem meg, kb. 150×80 m-es területen. A lelőhelyet átszeli a Százholdas erdő DK-i részétől kiinduló, É-D-i irányú, fákkal benőtt csatorna. A lelőhelytől alig 100 m-re Ny-ra helyezkedik el a Körösújfalú 34. sz. lelőhely, ám a két lelőhely egymáshoz való viszonyát nem sikerült tisztázni.

Százholdas erdő: A község határának DK-i részén, a Cigány-foki csatornától D-re, kb. 200 m-re elhelyezkedő Százholdas erdő nevű erdősáv DK-i sarkánál egy kicsiny, L-alakú, É-D-i tengelyű kiemelkedés található. A kiemelkedés tetején, kb. 100×50 m-es területen őskori, valószínűleg bronzkori edénytöredékeket figyeltem meg a felszínen. A felszín szántott és boronált, frissen bevetett volt, jó látási viszonyokat nyújtott.

LISKA ANDRÁS

209. Kőröshegy, szeméttelap (volt homokbánya)

(Somogy megye) Kö

2007. március 21-én a Somogy Megyei Múzeumok Igazgatósága Régészeti osztálya a Kőröshegyi Polgármesteri Hivataltól bejelentést kapott, hogy tereprendezés közben a korábbi homokbányában, melyet később szeméttelapként használtak, egy „körtemplom” maradványai kerültek elő. Az aznap tartott helyszíni szemlén megállapítottuk, hogy a terület azonos azzal, amelyen 1961-ben Dravetzky Balázs és Sági Károly, majd 1982-ben Magyar Kálmán kutatott. Földmunkát a templom területén nem végeztek, csupán az egykori szeméttelap feltöltése, valamint a fák, illetve bokrok kivágása közben észlelték az egykori, főként felszínen, illetve az egykori bányagödör metszetében is látható épületnyomokat.

KÖLTŐ LÁSZLÓ

210. Kőszeg, Úrhajósok útja

(Vas megye) Kö

2007. május 19–20-án régészeti próbafeltárást végeztünk a 3344/41–46 hrsz. telkeken. Ennek során 3 szelvényt, összesen 425 m²-nyi felületet nyitottunk ki. Érdemi jelenséget – 2 sekély, az altalajba (sárga agyag, helyenként kavicsos) 6–8 cm-t mélyülő oszlophely kivételével – nem találtunk. Ugyanakkor megállapítottuk, hogy a humuszból – amely részben a domboldalról erodálódott – viszonylag nagy mennyiségű középkori edénytöredék gyűjthető. Feltételezhető, hogy a hajdani település vagy a jelenlegi építési területtől K-re, a mai (1980-as években épült) lakótelep területén volt, vagy ásatásunktól Ny-ra, a domboldalon lehetett, de az sem kizárt, hogy mindkét irányba kiterjedt. Mindkét esetben a település szélén, vagy ritkán beépített részén dolgoztunk.

ILON GÁBOR